

ЗВЯЗДА

17
ВЕРАСНЯ
1940 г.
аўторак

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

ЦАНА 10 КАП.

Слаўная гадавіна

Сёння — слаўная гадавіна з'яднання беларускага народа. 17 верасня 1939 года ўвайшло ў гісторыю, як знамянальная дата. У гэты дзень на сьвятанні пачаўся выдатны сусветна-гістарычны паход. Часі доблеснай Чырвонай Арміі па загаду галоўнага камандавання перайшлі савецка-польскую граніцу, каб узяць пад сваю абарону жыццё і маёмасць насельніцтва Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. Ад ракі Заходняй Лавіны да ракі Днястр — на ўсім гэтым вялікім прасторы нестрымнай лавінай выступілі магутныя палкі гераічнай Чырвонай Арміі. З імем Сталіна ішла армія краіны Саветаў, як адзіная армія ў свеце, якая вясё народам свабоду і радасць. Як магутная і несакрушымая сіла, Чырвоная Армія змяла ўсю панскую нечысць і адкрыла мільёнам сваіх братоў шырокі шлях да радаснага і шчаслівага жыцця.

Ажыццявілася вялікая мара народаў Заходняй Беларусі, Беларусі і народ з'яднан у адзінай дзяржаве. Назаўсёды знішчаны сацыяльны і нацыянальны гнёты. Над яркім сонцам Сталінскай Канстытуцыі будучага новае, сацыялістычнае грамадства.

У заходніх абласцях рэспублікі арганізавана 101 МТС, за вясеню звыш 1.000 трактараў, 21 камбайн, тысячы сельска-гаспадарчых машын. Безземельныя і малаземельныя сяляне атрымалі больш 430 тысяч гектараў памешчыцкіх і асадніцкіх зямель.

Партыя большэвікоў аказала велізарную дапамогу сялянству ў правядзенні вясенняй пасаўнай кампаніі. Працоўныя сяляне ўпершыню як поўныя гаспадары ўбрали багаты ўраджай на сваёй зямлі. Гадавіну вызвалення ад панюкага ігана яны сустраляі выкапаннем сваіх абавязкаў перад дзяржавай, арганізацыяй новых калгасаў і дружнай барацьбой за новы высокі ўраджай. Зараз у заходніх абласцях звыш 600 калгасаў, у якіх з'яднана звыш 30.000 сялянскіх двароў. У сацыялістычнай працы расце і сазнанне людзей, развіваюцца новыя сацыялістычныя адносіны да грамадскай уласнасці. У працоўных заходніх абласцях развіліся новыя адносіны да працы, бо яны ведаюць, што пяер яны працуюць на себе, на карысць сваёй сацыялістычнай радзімы.

Прайшоў толькі адзін год. За гэты кароткі час у заходніх абласцях БССР прароблена велізарная работа. Вынікі гэтай творчай работы ўстаюць перад намі ва ўсёй сваёй велічы. У мінулым прыгнечаных, бязпраўных людзей сталі зараз свабоднымі гаспадарамі сваёй жыцця. Нама больш бязпрацоўных у гарадах, пята абделенных у сёлах. Савецкая ўлада за адзін год наставіла кожнага на ногі і дапамагла працоўным знайсці сваё месца ў агульнай справе, у агульнай барацьбе за будаўніцтва сацыялістычнага жыцця.

За гэты год працоўныя дабіліся велізарных поспехаў у падняцці свайго культурнага ўзроўню. Савецкай уладай уведзена бясплатнае навучанне, у тым ліку і ў вышэйшых школах. На сяле ажыццяўляецца ўсеагульнае навучанне, расце сетка сярэдніх школ. У гарадах ўведзена ўсеагульнае сямігадовае абавязковае навучанне. Колькасць школ за год павялічылася на 1.146. Усе школы навучаюць дзяцей на родных мовах. У 5—10 класах навучаецца звыш 150 тыс. дзяцей. Агульная колькасць дзяцей у школах заходніх абласцей дасягае 782 тысяч. Раней у заходніх абласцях не было ні адной вышэйшай школы. Зараз арганізаваны Педагагічны інстытут у Беластоку, настаўніцкі інстытуты ў Баранавічах, Гродне, Шінску.

Мінулі год быў годам вялікай творчай работы. Скрозь і ўсёды адбыліся карныя змены. На поўны ход заправалі фабрыкі і заводы. Створаны буйныя прадпрыемствы. Палепшаны матэрыяльна-бытавыя ўмовы рабочых. Сярод рабочых разгорваецца сацыялістычнае спаборніцтва. Вызваленая праца дае высокую прадукцыйнасць, якая німае німа была ва ўмовах нававанага капіталістаў і памешчыкаў.

Паланізатарская палітыка польскіх панюў прывяла к таму, што велізарная частка насельніцтва Заходняй Беларусі была зусім неписьменнай. Урад БССР ужо ў гэтым годзе прыняў меры да навучання 150 тысяч неписьменных і 75 тысяч малаземельных.

Вызваленая ад пут прыватна-капіталістычнай уласнасці, канкурэнцыі і крыжаса, накіроўваемая адзіным народна-гаспадарчым планам, прамысловасць заходніх абласцях за гэты год па валавой прадукцыі дасягнула велізарных паказальнікаў. Валавой прадукцыі вымушчана на суму 450 мільёнаў рублёў у пэнасным выражэнні, або на 195 проц. больш супроць 1938 года. Па асобных галінах аб'ём прадукцыі яшчэ больш паказальны. Па вырабу шарпяных тканін выпуск прадукцыі ў параўнанні з 1938 годам павялічыўся на 128 проц., па абытку — на 243 проц., па цагале — на 128,6 проц., па вельасіпах — на 199 проц. і т. д.

Пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі велізарных поспехаў дабіліся працоўныя ў будаўніцтве сваёй нацыянальнай культуры. У Заходняй Беларусі не было ні аднаго тэатра. Зараз працуюць пяць тэатраў і тры знаходзяцца ў стадыі арганізацыі. Створаны філармонія, сімфанічны аркестр, ансамбль беларускай песні і плясы. Адкрыты дамы мастакоў, два музыкальныя тэхнікумы, восем музыкальных школ. Для культурынага абслугоўвання дзяцей адкрыта 18 палацаў піонероў. Кожная абласць мае сваю абласную штудыённую газету. У сёлах і гарадах узніклі тысячы выдатных калектываў мастацкай самарэйднасці. Пышна расвітае народная творчасць.

Партыя і савецкі ўрад з першых жа дён вызвалення Заходняй Беларусі прынялі ўсе меры да хутэйшага пуску прамысловых прадпрыемстваў, аднаўлення разбураных польскай ваеніцкай гарадоў, фабрык і заводаў. Быстрымі тэмпамі развіваецца ў заходніх абласцях прамысловасць, у асаблівасці абыткавая, шпальная, скураная, тэкстыльная. Сацыялістычная сістэма гаспадаркі ўжо за першы год усю змяніла твар прадпрыемстваў заходніх абласцях. Знамя павялічылася колькасць рабочых. Узбуйненне прадпрыемстваў ішо свае станаўчыя вынікі.

Адзначаючы гістарычны дзень — гадавіну свайго з'яднання, працоўныя БССР накіроўваюць свае позіры, поўныя любві і аданасці, да свайго бацькі, друга і настаўніка — таварыша Сталіна, чыя мудрасць з'яднала беларускі народ і прывяла Заходнюю Беларусь пад чырвоныя сцягі комунізма.

Быстрымі тэмпамі развіваецца мясцовая прамысловасць. Вызвалены беларускі народ сваёй уласнымі рукамі будзе новае, радаснае жыццё.

Беларускі народ швёра ведае і помніць, што сіла і магутнасць, неперажоўнасць нашай радзімы заключваюцца ў сталінскай дружбе ўсіх народаў, якіх насяляюць яе.

Матчымаці індустріялізацыі і скарыстання натуральных багаццяў велізарны. Дняпра-Бугскі канал — гэта грандыёзная гідратэхнічная пабудова — створана вызваленым народам пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў. Вызвалены беларускі народ пры савецкай уладзе сабудоваў гэты канал на працягу 7 месяцаў, а незадаўвамы былы польскі ўрад не змог яго пабудоваць і на працягу двух дзесяткаў год. Дняпра-Бугскі канал дапамагае развіццю мясцовай прамысловасці на базе лясных масіваў і мясцовых будаўнічых матэрыялаў. Ён лясце вялікі змены ў эканоміку гэтага края. Па новай воднай магістраля ў вызвалены край пльывуць сотні гандлёвых караванаў з нафтай, соллю, металам, машынамі і іншымі прамтаварамі. А адтуль ідуць лясныя, сельскагаспадарчыя прадукты. Канал дазваляе сялянам Заходняга Палесся, якія адвекі пакутвалі ад бязземля, асупыць сотні тысяч маларыных балот і ператварыць іх у пладародныя палі і лугі.

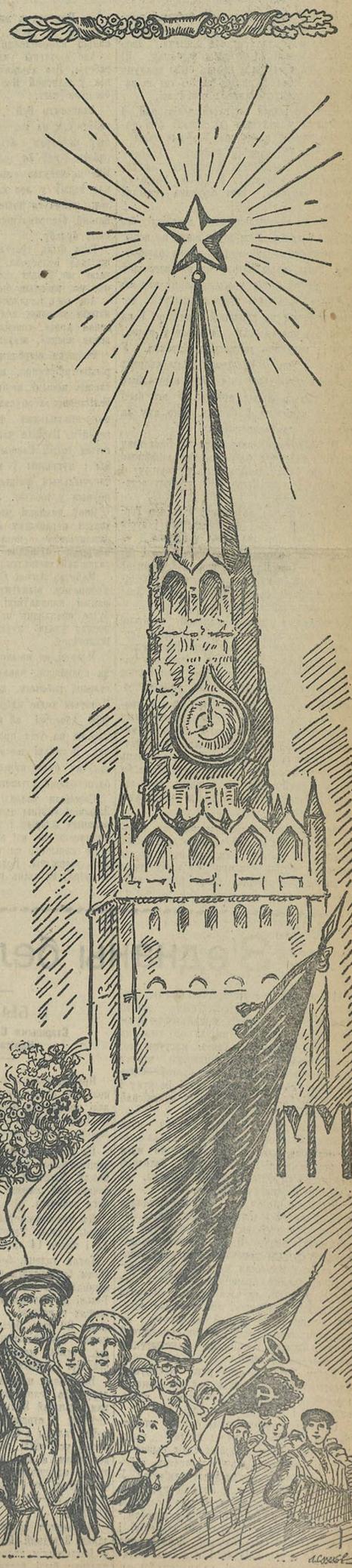
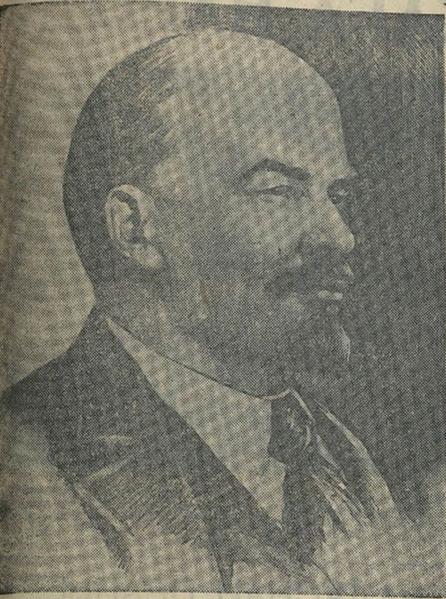
Першую гадавіну свайго вызвалення народ сустракае дастойнымі вытворчымі падарункамі — ростам прадукцыйнасці працы, расшырэннем разоў стаханавіаў. Рабочыя і служачыя актыўна змагаюцца за прадукцыйнае скарыстанне ўсіх 480 мінут рабочага дня, умацоўваюць працоўную дысцыпліну і павышаюць якасць выпускаемай прадукцыі.

За гэты год карныя змяненні адбыліся ў сельскай гаспадарцы. Савецкая ўлада не толькі прынесла працоўнаму сялянству палітычную свабоду, але і рэзка палепшыла яго эканамічны стан. Зараз няма ў заходніх абласцях бязземельных і малаземельных сялян.

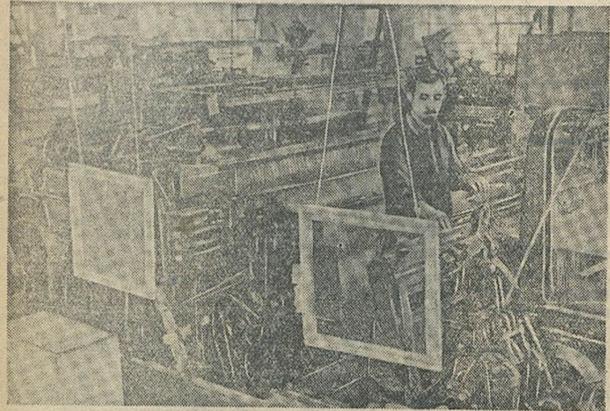
Прайшоўны год увойдзе ў гісторыю нашай радзімы, як год найвялікшых падзей сталінскай эпохі. У вялікую дружную многанациональную сам'ю народаў Саюза ўліліся новыя народы. Граніцы нашай радзімы адсунуліся на Захад і дайшлі да ракі Дуная і да ўзбярэжжа Балтыйскага мора. Павялічылася тэрыторыя Савецкага Саюза, павялічылася і колькасць яго насельніцтва да 193 мільёнаў чалавек. Нама радзіма стала яшчэ больш магутнай.

У адказ на клопаты партыі і Урада з пачуццём бізменнай адданасці сваёй радзіме мы і надалей павінны ўмацоўваць абаронную і гаспадарчую магутнасць нашай дзяржавы, каб, як гаворыць таварыш Сталін, «ніякія вынадовасці і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не змоглі засліпнуць нас з'янацку».

Усе мы павінны радасна аддаваць сваю працу для яшчэ большай магутнасці і славы нашай вялікай сацыялістычнай радзімы — Савецкага Саюза.

17 ВЕРАСНЯ—СВЯТА З'ЕДНАНАГА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

4-я тэкстыльная фабрыка (Беласток) за год работы пасля прыходу Чырвонай Арміі значна рэканструіравана. Заключаны будыніцы рэду новых іхавых і пераабсталяваныя старыя. Асабліва увага ўдзялена ўдасканаленню ва ўсіх іхавых машынах і апаратах, якія выкарыстоўваюцца ў прамысловым прадукцыі. На адымку ў пераабсталяваным ткацкім іхавым. На першым плане відзец ахоўныя сеткі ля станкоў. Фото А. Сяпіра. (Фотэхроніка БЕЛТА).

ПРЫВІТАННЕ ВЫЗВАЛЕНІМ НАРОДАМ ЗАХОДНЯЙ УКРАЇНЫ І ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

БУХТА КАЗЖУНІКАВА. (Па тэлеграфу). Працоўныя Савецкай Украіны і Савецкай Беларусі святкуюць гадавіну вызвалення рабочых і сялян Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі ад панавання польскіх памешчыкаў і капіталістаў у Заходняй Украіне і Заходняй Беларусі — гісторыя страшанага нацыянальнага, палітычнага і эканамічнага прыгнёта працоўных, вызвалення народа з родных зямель і прамова фізічнага знішчэння. Руіны і прыгнётакі бясспраўныя украінскі і беларускі народы, польскія паны адначасова праводзілі палітыку гвалтоўнага апалячэння, здзелку над нацыянальнай культурай. Яны дабіваліся таго, каб украінцы і беларусы забывалі сваю мову, сваю культуру, сваю гісторыю, каб жылі ў цемры, невучыце і былі-б панскімі рабамі.

У верасні мінулага года доблесная Чырвоная Армія, па загаду савецкага ўрада, узяла пад абарону аднакроўных братоў — заходніх украінцаў і заходніх беларусаў. Адымае вылікая гістарычная паэзія — 13 мільёнаў чалавек — на селянінства Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі з дамогаю савецкага народа, кіруюмага Вялікім Сталіным, вызваліла ад ярма панавання прыгнатыя іхавы.

Разлічыўшыся публічна з дзяржавай па абавязках, калгасы імені 17 верасня (і савецкага раён, Брэсцкага абласці) пачаў выдату калгасным асяням па працы, адымку калгаснік Ф. С. Грышук атрымаў аванс. Яго сям'я, якая складалася з чатырох працадольцаў, выдэлеца на 504 працэдзі ў лік аванса 25 пентераў зернява 1.118 рублёў грашыма. Фото В. Лунейка. (Фотэхроніка БЕЛТА).

ЗНІКЛА ЗДАН ГАЛЕЧЫ

Ад велізарных корпусавых фабрыкі шарсцяных коўдраў Флякорта веда пустагой. У шматлікіх паках стала пішына. Двор красаві і буйным бур'янам. Ні адзіна вішні машыны не было крапуці з месца. Махавое каласе за 25 год ні разу не наварнулася выкол сваёй асі.

Што здарылася з гэты велізарнай і прыгожай у мінулым фабрыкай? Які чараўнік накіраў на яе свае згубныя чары?

Проста ўладальніку фабрыкі, старому Флякорта, захачелася пазбыцца ад камародных клопатаў. У 1915 годзе ён аб'явіў рабочым, што фабрыка сыхае працу.

Пяньсот тэкстыльшчыкаў асталіся без работы і хлеба. Яны доўга жылі не верылі, што фабрыкант адмовіцца ад прыбыткаў. Гэты стары хітрак не раз закрываў фабрыку «ў мэтах урэгуліравання цян на коўдры». Але праз тыдзень набіраў новых рабочых па зніжанай зарплате. І на гэты раз яны хадзілі да варот у назеі, што іх называць да машын. Дарэмна. У Флякорта быў у Беластоку цэлы квартал уласных дамоў, за якія ён атрымаваў сотні тысяч золотых арэнды. У яго былі вялікія капіталы ў банках. Што яму да галодных да бясспраўных!

У 1932 годзе закрылася ў Беластоку вялікая табачная фабрыка. Складаннейшыя машыны былі арганізаваны газасварам і проданы ў том. Яшчэ 700 рабочых асталіся без хлеба.

У гэтым час варшаўскі мільянер Герцыг закрываў свой перахвалены і аўсім ашча новы шыльны завод у Граве.

Чаму гэты так? — Недаўмавалі рабочыя. — Хіба Польшчы неатрабна школа? Шкоўскі-ж абліваў усім паякам пабудаваны палатны са шыльнымі дахамі! Значыць школа яшчэ аспрабна.

Складанія шляхі панскіх палітыкі няжка было адрасуеці. Справы Герцыга ў Граве ішлі выдатна. Першахласная граўская прадуцтва знаходзіла даволі вялікі збыт, у той час, як ішныя шкоўскавы былі наварданаі бакшрофта.

Між тым, усё было вельмі проста, треба было патрымаць завод, размешчаны ў цэнтры Польшчы. У справы ўшаўша картэль шкоўскавядчыкаў. Небеспечнаму канкурэнту парашны вылічавалі 125 тысяч золотых дывідэнды штогод, а ён навінен зруйнаваць або закрыць свой завод. Рабочыя атрымалі па некалькі золотых на піва.

Антон Санчук, старшы майстар заводу, 10 год раз'язджаў па гарадах і сёлах у пошуках работы. Яму ўжо ішоў шосты дзесяты год. Усё жыццё ён рабіў шкоў і дзесяты ў гэтым сапраўднага майстэрства.

ПАЛКАЕ ПРЫВІТАННЕ

ФЕРГАНА. (Па тэлеграфу). Працоўныя Ферганскай абласці ў гістарычную гадавіну вызвалення Заходняй Беларусі ад панскага іга шпільце вам брацкае, палкае прывітанне!

17 верасня 1939 года вы, пры дапамозе Чырвонай Арміі, выхаванай Вялікім Сталіным, пры патрыманні ўсяго народа Савецкага Саюза, упасілі ў гісторыю агну з самымі яркімі старонак барацьбы працоўных усяго свету за сваё вызваленне.

Пама сумнення, што вы, у корані змяніны палітычны лад, узброены Сталінскай Канстытуцыяй, у вялікай сям'і савецкага народа, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі Леніна—Сталіна, пад кіраўніцтвам гелія чалавечтва, правядзіце савецкага народа і прыгнечаных усяго свету — таварыш Сталіна, пачудзе свету будучыню, камуністычнае грамадства.

Наперад, да новых перамог, дарагія браты!

Няхай жыўць вызваленыя народы Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны!

Няхай жыўць партыя Леніна—Сталіна! Няхай жыўць вялікі гелія усяго перадавога і прагрэсунага чалавечтва Іосіф Вісарыявіч Сталін!

АБНОМ, АБЛВЫНКАМ.

Жыццё новае, свабоднае

17 верасня 1939 года па загаду Савецкага ўрада Чырвоная Армія перайшла граніцы польскай Польшчы і навеці вызваліла прыгнечаныя народы Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. Мільёны людзей былі выратаваны ад жахаў і разарэння яны, у якую ўважлі Польшчу не неадзінакі кіраўнікі.

На вызваленай зямлі крывіцай забіла жыццё новае, жыццё свабоднае. Да прыходу Чырвонай Арміі па адной толькі Вілейскай абласці 1070 памешчыцкіх валодалі 320.628 гектараў зямлі. Гэта ў той час, калі тысячы сялян прарылі ад беззямелья і малазямелья, калі натчылася 33.830 сялянскіх гаспадарстваў, не маючых копей, і 12.846 бяскароўных.

З устанавленнем савецкай улады сялянства Вілейскай абласці было пераўраана 104 тысячы гектараў памешчыцкай, парабойнай і касельнай зямлі, 4.441 конь, 9.870 кароў, многа свіней, авечак, сельскагаспадарчы інвентар. У больш панскіх палатках, месцах катанання працоўных — пастарухах, дамах асцяпнікаў, — адкрыліся новыя школы, бальніцы, клубы, хатнічыя ясі, рэзідэнцыя дамы.

Для працоўнага чалавекна стала даступна асвета, медыцынская дамога. Дзесяткі людзей вылучаны за гэты час і пастанавлены ля руля дзяржаўнага кіраўніцтва.

Амаль з першага ж дня ўстанавлення савецкай улады перадавое сялянства вельмі многіх авеса па прыкладу сваіх ухотніх братоў стала на калгасы полях. У абласці зараз налічваецца 130 калгасаў і 22 МТС.

Усё гэта стала магчымым толькі ў савецкай краіне, дзе жыццё працоўных сагрэта і аэрона прамеміямі Сталінскай Канстытуцыі.

Святкуючы першую гадавіну з'яднання Беларускага народа, хочацца яшчэ раз з асаблівай цяплай палкаецай нашай вызваліцельніцы — магутнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і таму, хто паслаў яе да нас, — правяду народаў вылікама Сталіну.

Дык са святкам-жа п'ябе, гераічнай Чырвонай Армія, паказваюча доблесць і адвагу перад усім светам, са святкам-жа вас, сталінскія сокалы! У гэты гістарычны дзень маё сэрца поўна пацугішчым узрадэння, маё вочы поўна сляз радасці. Мне хочацца ў гэты дзень абняць вас усіх і моцна, моцна пацалаваць.

В. С. СТОМА,
дэпутат Вярхоўнага Савета СССР.

ГОД РАДАСНАЙ ПРАЦЫ

Прайшоў усяго год, а якія здзіўляючы змяненні адбыліся ва ўсім: у прамысловасці, сельскай гаспадарцы, культуры, у самым жыцці людзей!

Сёння, у дзень слаўнай гадавіны, народы былой Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны вызываюць вялікую падыяку партыі, ураду, Чырвонай Арміі і асабіста таварышу Сталіну за сваё вызваленне, за радаснае, шчаслівае жыццё.

Удзельным было жыццё сялянства Палесся. Беззямельнае, голад, хваробы, здыкі — было лесам сярмяжанага Палесся. 90 відаў розных падаткаў вылучаны былі паліцыя сялянства польскім панам.

З устанавленнем савецкай улады збыліся мары сялянства аб зямлі.

Стэфаня дзяржаўнай, народнай уласнасцю зямля перадаана сялянам. Сяляне нашай абласці атрымалі былых памешчыцкіх і асабістых зямлі 160.335 гектараў, 1.934 коней, 7.395 галоў буйнай рагатай жывёлы, 4.234 свіней, 3.443 авечкі і вялікую колькасць сельскагаспадарчага інвентара.

На працягу 8 месяцаў у абласці арганізаваны 73 калгасы, 18 машына-трактарных стаяншч.

З вялікім узяцтвам маладыя калгаснікі змагаюцца за высокі ўраджай, за дэтармінаванае выкананне абавязанстваў перад дзяржавай.

Працоўнае сялянства на кожным кроку перакоўвае і пераважае калгаснага ляду. На прыкладзе арганізаваных калгасаў яны бачыць усю радасць і выгаду калектывнага жыцця. Першы год калектывнай работы ляду ўжо змяналіналі паказальнікі. Так, калгаснікі калгаса ім. 17 верасня, Высоцкаўскага раёна, атрымалі авансам на працягу года на 5 кілаграмаў зернява 504 працэдзі, атрымалі авансам 25 пентераў зернява і 1.118 рублёў 88 кал. грашыма. Калгаснікі гэтай сельгасардзілі сёлета, пры канчатковым размеркаванні даходаў атрымалі на 10 кілаграмаў зернява, 20 кілаграмаў бульбы, 5 рублёў грашыма на працягу года.

Вялікая работа праведзена па аднаўленню і развіццю мясцовай прамысловасці абласці. За адзін год створана 18 райпромканцэптыў. Толькі ў падпарадкаванай абласціпрама знаходзіцца зараз 280 прадпрыемстваў. За жыццё пущана ў ход новых 30 прадпрыемстваў. Гэтыя прадпрыемствы выпускаяюць разнастайную прадукцыю шырокага спажывання. За 7 месяцаў прадпрыемствы абмашынілі вышчупілі прадукцыі на 5.952 тысячы рублёў (у цнэх 1926—27 гт.).

Пра «апаўтэку» польскіх улад аб дзяржоў працоўных гавораць дакументы з архіва Палескага вайводства. У 1937—38 гадах на справу аховы здароўя ў было зрахоўвана 86.020 рублёў. На Палесці было ўсяго 6 бальніц. Бюджэт абласнога

школа, у Гродне — Польскі драматычны театр і музыкальная школа. Апрача таго ў заходніх абласцях БССР утварыліся расовыя театры — польскі і яўрэйскі театры мініятур, два канцэртны джэз ансамблі. Адкрыты музыкальны школы ў Новогрудку, Маладзечне і Валкавыску.

Гора-правіцелі былой Польшчы зусім не ўздзілі ўвагі пытанням аховы здароўя ў Заходняй Беларусі. На вышчупні нізкім узроўні была паставлена лядовыя-прадпалітычна дапамога на сяле.

У 1940 годзе на ахову народнага здароўя ў заходніх абласцях БССР адлучана на бюджэт 110 млн. руб. Большнічковае сям'я ўрада за год савецкай улады больш чым у тры разы. Колькасць амбулаторыяў у гарадах узрасла з 189 да 350. Раней аб'яднаванаму сялянству недаступны былі бальніца і ўрачобная дамога з прычыны высокай платы. Цяпер медыцынская дамога аказваецца бясплатна. У сельскіх мясцовасцях арганізавана 255 урачобных участкаў, 170 фельчарскіх і фельчарска-акушарскіх пунктаў. Для абслугоўвання рабочых прадпрыемстваў арганізавана 38 здарушчкітаў. Для здарування дзяцей-школьнікаў на летні перыяд у заходніх абласцях было арганізавана 6 сезонных дзіцячых санаторыяў, праз якія прапушчана звыш 5 тыс. дзяцей.

Такія першыя выдатныя вынікі сацыялістычнага будаўніцтва ў заходніх абласцях БССР, такіх паабоднасыя вынікі ленынска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Гэтым перамогамі беларускі народ абавязан слаўнай камуністычнай партыі большнічковай, бацьку і другую беларускага народа таварышу Сталіну.

Зданыя беларускі народ у дружнай сям'і народаў Вялікага Савецкага Саюза, пад сцягам Леніна—Сталіна, з пачуццём абавязан аднавіць большнічковай партыі, ідзе да новых перамог — да камуністычнага будаўніцтва.

К. Н. ДЛУГАШЭУСКИ,
старшыня Брэсцкага аблвыканкома дэпутат Вярхоўнага Савета БССР.

З'яднаны беларускі народ

17 верасня — гістарычны дзень, які ніколі не забудуць працоўныя нашай краіны. Ад пакалення да пакалення будзе пераходзіць цудоўны расказ аб тым, як гераічна Чырвоная Армія, магутны савецкі народ у самую цяжкую мінуту жыцця сваіх аднакроўных братоў—беларусаў і украінцаў—працягнулі ім руку і дапамагі вызвалілі ад глету панаванай польскай паліцыі.

У гэты дзень збылася венавая мара народаў Заходняй Беларусі ад вызваленні ад іга капіталістаў. Ажыццявілася мара аб устанавленні на тэрыторыі Заходняй Беларусі сапраўды народнай улады, аб з'яднанні Беларускага народа.

Чырвоная Армія а часно выканала свой абавязак і дапамагла працоўным Заходняй Беларусі выгнаць невялікіх ім прыгнатыя іхавы. Перад вачыма брацкіх народаў жывым злучэннем прыкматам усталявалі савецкая дзяржава. На новачны прыкладзе працоўных Заходняй Беларусі ўбачылі, да чаго вядзе савецкая ўлада, якімі работамі яна абдачае народы, як наўняе жыццё працоўных сіл, шчаснем і радасцю сацыялістычнай працы. Завяла Сталінская Канстытуцыя на вызваленай зямлі.

Уладу ўзялі ў свае рукі працоўныя Заходняй Беларусі, якія пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі будуюць новае, змажанае і культурнае жыццё.

Створан і працую новы савецкі зварот. Да яго ўпраўлення народ паслаў аванс 3.000 чалавек — лепшых сваіх сыноў і дочак; яны працуюць у сельсаветах, раённых і абласных выканавачых камітэтах. У новаствораных савецкіх апаратах працуюць каля 20 проц. жанчын. Новыя савецкія кадры актыўна ўздымаюцца ў пераўтварэнні на сацыялістычны лад эканаміі і культуры заходніх абласцей. Заключаныя глыбокія рады, якія былі панесены польскімі прачынамі кругамі на працягу 20 год.

мелі па адной карове, але не мелі коней. У Палескім вайводстве 15 проц. гаспадарак не мелі кароў, 15,8 проц. гаспадарак мелі па адной карове, але не мелі коней. 80 проц. усіх сялянскіх гаспадарак вялі жабрацкае існаванне. Іх не мог аракаршыць мізэрны кавалачак зямлі, які з'яўляўся іх «уласнасцю». Ведучы жалкае, поўнараднае існаванне, сялянства Заходняй Беларусі былі апуганы даўгамі. Яны былі заданыя ўсёмага ролу падаткам. Ад 40 да 50 проц. валавога даходу сялянства павіна было ісці па ўплату падаткаў і ўскага ролу пабораў. Сума падаткаў, якая спангалася з сялян у Польшчы, была ў 5—7 разоў больш, чым у свой час у каровай Расіі.

Новым творчым жыццём залужы вызвалены народ пасля 17 верасня.

Наша партыя і ўрад і асабіста таварыш Сталін удзяючы выключную увагу розей эканаміі і культуры заходніх абласцей БССР. Значныя змены адбыліся ў прамысловасці заходніх абласцей. У 1940 годзе на прамысловое будаўніцтва, камунальна і культурнае мерапрыемстваў дзяржавай адлучана больш 94 млн. руб. У гэтым годзе прароблена ўжо вялікая работа па аднаўленню і рэканструкцыі прадпрыемстваў, а таксама па павозу будаўніцтва.

Зусім змяніліся ўмовы працы на прадпрыемствах заходніх абласцей БССР. Вядома, што прадпрыемствы тэкстыльнай прамысловасці ў Беластоку прадстаўлялі сабой фабрыкі поўнамагнужнага тыпу, якія працавалі галоўным чынам на штучнай воўне. У прадукцыі гэтых фабрык было ўсяго толькі 5 проц. воўны, а 95 проц. —рыза. Іакась вышчупкавай прадукцыі гэтых фабрыкаў была вельмі нізкай. За невялікі перыяд часу прароблена вылікама вялікая работа па рэканструкцыі тэкстыльных прадпрыемстваў горада Бел-

застока, па паліжэнню якасці вышчупкамай ім прадукцыі.

На рэканструкцыю тэкстыльных прадпрыемстваў у бігучым годзе адлучана 10 млн. рублёў, з іх 4,5 млн. рублёў — на будаўніцтва новай будаўніца-паларовай фабрыкі па 11 тыс. верацін, якая павіна забяспечыць усю патрэбнасць беластонскай тэкстыльнай прамысловасці ў прася.

Выстрымі тэмпамі расце і развіваецца лёгкая і мясцова прамысловасць заходніх абласцей БССР. Поўнаю ходам працуюць усё прадпрыемствы. Аб'ём прамысловай прадукцыі (без промаапаратнай) павялічыўся на 70 проц. у параўнанні з аб'ёмам прамысловай прадукцыі былой Заходняй Беларусі. Расце і развіваецца прамысловасць у такіх гарадах, як Гродна, Беласток, Ліда, Баранавічы, Пінск, Брэст, Валдамыск і ішныя.

У даны час праводзіцца вялікія мерапрыемства па стварэнню мясцовай паліўнай базы і ўзніццю апергагаспадаркі заходніх абласцей.

За кароткі час пабудавана вялікае гідраэлектрычнае абудаванне — Днепра-Бугскі канал. Тое, што польскія «справіцелі» не ў сілах былі зрабіць за 20 год, вызвалены народ зрабіў на працягу 7 месяцаў.

Адшыла ў небыццё жабрацкая, поўнагана беларуская вёска. За год існавання савецкай улады ў заходніх абласцях былі братам, малазямельным і беззямельным сялянам раздана 430.982 гектары зямлі. Сялянства атрымалі 14.086 коней, 33.400 кароў, многа свіней, авечак і ішнай дробнай жывёлы.

Партыя і ўрад аддаюць выключна вялікую увагу наддзію сельскай гаспадаркі ў заходніх абласцях БССР. Ужо створана 101 МТС, у якіх ёсць больш 1.000 трактараў, 193 атраманшыны, 840 трактарных плугоў, 438 культиватараў, 228 дыскавых бароў, 300 сеелак, 157 складаных і поўскаладаных малацарак.

Зараз у заходніх абласцях БССР ёсць

І. БЫЛІНСКІ

Старшыня Савета Народных Камісарыяў БССР

Правадзічы каланізатарскае палітыку, польскія паны драпежніцка экспалатывалі прыродныя багачы Заходняй Беларусі. Яны імкнуліся давесці да поўнага разарэння прамысловасць гэтага краю.

На прадпрыемствах Заходняй Беларусі экспалатывалі рабочых даслага краіны межаў. Узровень жыцця беларускага рабочага быў зменен да ўзроўню каланіальнага рабочага.

На прадпрыемствах не існавала ніякай аховы працы. Рабочы дзень прадаўжаўся 12 і нават 14 гадзін.

Голад, галеча, бясспрацоўе былі вечным лядам беларускага рабочага і ішных нацыянальных меншасцей былой Польшчы. Толькі па Варанавіцкай і Беластоцкай абласцях у верасні 1939 г. налічвалася звыш 80 тыс. бясспраўных. Сярод іх мільяны кваліфікаваныя рабочыя, інжынеры, тэхнікі, медыцынскія работнікі, наставнікі і ішныя.

Выключна цяжкім было становішча беларускага селянства ў былой буржуазна-памешчыцкай Польшчы. Сялянства былі запішчаны ў страшаных цісках бясспраўноў, галечы і бясспраўна. У Польшчы амаль усё землі палескай памешчыкам і асцяпніка, а калі ва ўсёй Польшчы 16 тысяч памешчыкаў уладалі 44,8 проц. усёй зямлі, то ў Палесці памешчыкам належава 78—80 проц. усіх зямельных угоддзяў.

Велізарная колькасць сялянскіх гаспадарак Заходняй Беларусі не мела кароў. У Беластоцкім вайводстве 13,1 проц. гаспадарак былі бяскароўнымі, 12,5 проц.

Рэканструіравана і адраматэавана 13 гарадскіх кіноатэатраў і 17 у раённых цэнтрах. У Беластоку і Гродне створаны савецкія кіноатэатры для дзяцей. У Баранавічах будуюцца новыя кіноатэатры на 600 месц, у Вілейцы — на 300 месц.

Расвітае беларускае мастацтва. У Беластоку арганізаваны і працуюць Яўрэйскі драматычны театр, Беларускі ансамбль песні і пляскі. Адкрыты музыкальны вучылішча і музыкальная школа. У Баранавічах адкрыты Беларускі драматычны театр і музыкальная школа. У Брэсце арганізаваны Рускі драматычны театр, музыкальнае вучылішча і музыкальная

ДЗЕНЬ У НАШАЙ ХАЦЕ

Калісь у цемры спачывала
Уся наша краіна.
Сянь сонца засвіціла
У хату селяніна.

Старабеларускі райком камсомала арганізаваў агітлектыку па абслугоўванню калгаснікаў у часе ўборачнай кампаніі. На адмыку гру-
Фота Я. Салавейчыка.

Сянь сонца, сьвечкі ясна
На папу краіны,
Родны Сталін даў свабоду
Беларусу-сыну...

Ты жыў на доўгі годы,
Родны бацька Сталін,
Праз бацькоўскі клопат твой
Вольнымі мы сталі.

Ты жыў і кропіў,
Армія Чырвоная,
Маршал Варашылаў,
Малатава слова.
Запісаў М. Я. Грынблат 27 ліпеня
1940 г. у в. Вялікае Падлессе, Палес-
скага сельсавета, Ілжавіцкага раёна, Ба-
ранавіцкай абласці, ад Таранды Сцяпа-
на Іванавіча, 25 г.

ПАНЫ ПАХВАРЭЛІ

Пасвіў каровы каля селу,
дзе пан у мяне зладу.
Я схавалася за кусток,
а пан маю кароўку павёў за павалок.
Пан маю кароўку уздуў за павалок і павёў у хлявок.

Жыццё даўнейшае

Была жыве у нас, жыве даўнейшае,
цяпер многа жыве веселейшае.
Бо рабыла сабе, не на паншчыну,
перажыў я ўжо гэту барыччыну.

Фельетон

ЧАМАДАН ПРЭЗІДЭНТА

Прэзідэнт у гэтым зале мелі даўніны
выгляд. Дзедалася, яны трапілі сюды пра-
ма з поезда або, наадварот, спячаюцца к
поезду.

УСТАЛА Я РАНЕНЬКА...

Устала я раненька,
Глянула ў акашні,
Едзе Красна Армія
За ўсходу сонца.

Жылі мы абняты цымою, туманам...

Жылі мы абняты цымою, туманам,
Нявольны жалаты, бядою, абманам.

Святочныя падарункі

Святочны падарункі.
Горад святочна ўпрыгожаны.
Вуліцы, будыны ўпрыгожаны
чырвонымі сцягамі, партрэтамі кіраў-
нікоў партыі і ўрада.

Датэрмінова выканалі кварталны план

Другі тэксцільны камбінат Белароста 13 верасня датэрмінова выканаў план
трасяга калгасніка на 100,2 проц.

РАЙН ВЫКАНАЎ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЛАН ЗБОЖЖАПАСТАВАК

Аўгустоў. (Па тэлеграфу). Рыхтуюцца да гадавіна з'яднання беларускага на-
рода, калгаснікі і асабістай раёна 14 верасня выканалі гадавы план абавязко-
вых дзяржаўных збожжжапаставак і ўдзелу ў працы МТС.

НОВЫЯ КАЛГАСЫ

МАЛАДЗЕЧНА. Рыхтуюцца да першай
гадавіны з'яднання беларускага народа,
18 беднякоў і сярэднякоў вёскі Літва ар-
ганізавалі калгас. Гэта — восьмы калгас
у раёне.

Поймілі на рублёў у ўпарадкаванні рэзіннага цэнтра

ЖАВІЦЬ. На ўпарадкаванні рэзіннага
цэнтра — Жавіцкі, Пінскай абласці, ал-
пущана поймілі на рублёў. За год пасля
ўсталявання савецкай улады рэзінны
цэнтр атрымаў 14 жылкі лямоў на 29
кватэр, пабудаваны новы будыны для
савецкіх арганізацый, аптэкі. Пачата бу-

Пойнасьцю разлічыліся з дзяржавай

ГЛЫБОКІ. У Глыбоцкім раёне ар-
гізавана 7 калгасаў. Маладыя калгасы
добра спраўляюцца з усімі гаспадарчымі
задачамі. Яны паспяхова ўбравлі багаты
ўраджай і поўнасьцю разлічыліся з дзяр-
жавай па абавязковых пастаўках.

Вынікі выбараў ў шведскі рыксдаг

СТАБГОЛЬМ, 16 верасня. (ТАСС).
Шведскае агенства паведамляе, што на
адбыўшыхся ўчора выбарах у другую па-
ладу рыксдага на папярэдняму палітку
павая партыя (кансерватары) атрымала
504.408 галасоў — 42 мандаты з агульнай
колькасці ў 230 мандатаў. У параў-
нанні з выбарамі 1936 г., партыя стра-
ціла 2 мандаты. Народная партыя (лібе-
ралы) — 368.902 галасы — 23 манда-

Расходы на ўтрыманне акупацыйнай арміі

ВІЕНА, 16 верасня. (ТАСС). Газета
«Юрналь» адзначае, што расходы на
ўтрыманне германскай акупацыйнай ар-
міі, якія складалі 12 мільярд франкаў

Нормы выдачы прадуктаў харчавання ў Германіі

БЕРЛІН, 15 верасня. (ТАСС). Паведа-
мляюць, што нормы прадуктаў харчаван-
ня, якія будуць выдавацца па картках
населенцтва за час з 23 верасня па 20
кастрычніка, астануць у асноўным па-
раўнальным.

Сення ў тэатрах і кіно

Дзяржаўныя органы Леніна вольны тэатр
справіць і білетамі БССР «Кветка шчасця».
Пачатак у 8 г. 30 м. веч. Тэатр Музыкарды-
Камедыі БССР (памышлівае Велізарам-
тэатра) — «Вясняныя любові». Пачатак у
8 г. 30 м. веч. Кіноаўтор «Чырвоная Зорка»
«Вясняныя». Кіноаўтор «Родина» — «Вяс-
няны год». Кіноаўтор «Інтэрнацыяналь» —
«Парыжскі бліск». Кіноаўтор «Спартак»
«Вясні ў 1918 годзе». Дзіцячы кіноаўтор —
«Сям'я Смілька». Кіноаўтор «Навіны дня» —
«Журнал «Советское искусство» № 5».
Савоюзжурнал № 8 17 вер. 3. Журнал
«Советская Беларусь» № 8.

НА ПРЫЗЫВНЫХ ПУНКТАХ

ПЕРШЫ ДЗЕНЬ ПРЫЗЫВУ

Святочна ўпрыгожаны выглядзе двух
навархоў будынак клуба работнікаў
дзяржаўнага. Тут — прызыўны пункт
Кагановіцкага раёна сталіны БССР.

Сыны Радзімы

Учора яны працавалі на шырокіх
калгасных палках.
Яны — цвет калгаснага моладзі. У
звычайныя дні многія з іх выбра-
лі больш вольны ад палых работ
час і займаліся ваенна-тэатрычнай іграй,
правяралі сваю вынослівасць, загартавалі
нась і ваенную справу каванасць. Май-
стры сацыялістычнага земляробства вучы-
ліся стаць майстрамі і ваеннай справы.

З А Р У Б Я Ж О М

АРЫШТ БЛЮМА

БЕРЛІН, 16 верасня. (ТАСС). Герман-
скае інфармацыйнае бюро перадае: «Па-
афіцыйнаму паведамленню з Вішы, блі-
зкі французскі прэм'ер Блюм падвергаў
папярэдняму зняволенню і знаходзіцца ў
замку Шазерон, блізу Рыона.

Вынікі выбараў ў шведскі рыксдаг

СТАБГОЛЬМ, 16 верасня. (ТАСС).
Шведскае агенства паведамляе, што на
адбыўшыхся ўчора выбарах у другую па-
ладу рыксдага на папярэдняму палітку
павая партыя (кансерватары) атрымала
504.408 галасоў — 42 мандаты з агульнай
колькасці ў 230 мандатаў. У параў-
нанні з выбарамі 1936 г., партыя стра-
ціла 2 мандаты. Народная партыя (лібе-
ралы) — 368.902 галасы — 23 манда-

Расходы на ўтрыманне акупацыйнай арміі

ВІЕНА, 16 верасня. (ТАСС). Газета
«Юрналь» адзначае, што расходы на
ўтрыманне германскай акупацыйнай ар-
міі, якія складалі 12 мільярд франкаў

Нормы выдачы прадуктаў харчавання ў Германіі

БЕРЛІН, 15 верасня. (ТАСС). Паведа-
мляюць, што нормы прадуктаў харчаван-
ня, якія будуць выдавацца па картках
населенцтва за час з 23 верасня па 20
кастрычніка, астануць у асноўным па-
раўнальным.

Сення ў тэатрах і кіно

Дзяржаўныя органы Леніна вольны тэатр
справіць і білетамі БССР «Кветка шчасця».
Пачатак у 8 г. 30 м. веч. Тэатр Музыкарды-
Камедыі БССР (памышлівае Велізарам-
тэатра) — «Вясняныя любові». Пачатак у
8 г. 30 м. веч. Кіноаўтор «Чырвоная Зорка»
«Вясняныя». Кіноаўтор «Родина» — «Вяс-
няны год». Кіноаўтор «Інтэрнацыяналь» —
«Парыжскі бліск». Кіноаўтор «Спартак»
«Вясні ў 1918 годзе». Дзіцячы кіноаўтор —
«Сям'я Смілька». Кіноаўтор «Навіны дня» —
«Журнал «Советское искусство» № 5».
Савоюзжурнал № 8 17 вер. 3. Журнал
«Советская Беларусь» № 8.